

OBITELJSKE PRILIKE I USPJEŠNOST PREVENCIJE POREMEĆAJA U PONAŠANJU UČENIKA OSNOVNE ŠKOLE*¹

Irma Kovčo

Stručni članak

Odsjek za socijalnu pedagogiju
Fakultet za defektologiju, Zagreb

UDK:376.5
Zaprimljeno: 9. 12. 1993.

Sažetak

Na uzorku od 88 učenika pet osnovnih škola u Zagrebu ispitivana su dva seta varijabli o uvjetima života u obitelji učenika i to prvi u četvrtom razredu, a drugi u osmom razredu.

U oba seta nalazi se ukupno 58 varijabli koje je sadržajno moguće podijeliti na pet područja, a ta su: struktura obitelji, socio-ekonomsko-kulturni status i mobilnost obitelji, socijalno- zaštitne intervencije prema djetetu i obitelji i aktivnost roditelja u odgoju i obrazovanju djeteta. Kriterijsku varijablu je predstavljala uspješnost socijalne integracije procjenjena od strane razrednika.

Cilj istraživanja je bio iznalaženje relacija između obiteljskih prilika učenika osnovne škole koji manifestiraju poremećaje u ponašanju i uspješnosti socio-pedagoškog modela programa u preveniranju poremećaja u ponašanju.

Diskriminativnom analizom su u oba seta varijabli izlučene dvije diskriminativne funkcije.

Diskriminativne funkcije izlučene u četvrtom razredu govore o povezanosti različitih tipova obitelji s različitim stupnjevima socijalne integracije učenika, dok u osmom razredu promatramo vezu različitih tipova intenziteta aktivnosti roditelja u odgoju djeteta i odnosa u obitelji sa različitim stupnjevima socijalne integracije učenika.

KLJUČNE RIJEČI: obitelj, učenik, škola, poremećaji u ponašanju.

1. UVOD

Davno uočena potreba za otkrivanjem i preveniranjem pojava poremećaja u ponašanju djece i omladine (Glueckovi, 1950; Hirschi, 1967; McCordovi, 1959; Dobrenić, Poldrugač, Singer, 1975) i danas je aktualna zbog dinamičnosti društvenih trendova i promjena koje ona unosi u sve pore društva.

Dijete je spona između obitelji i škole. Nerijetko, međutim, upravo to dijete ostaje "crna kutija". U školi se raspravlja o negativnim utjecajima obitelji, u obitelji o negativnostima obrazovnog sistema pa se zaboravlja osnovni predmet interesa - dijete. Često smo skloni dijete promatrati kao žrtvu - bilo obitelji, bilo škole, no sasvim je sigurno da i samo dijete ima aktivnu ulogu u okolnostima u kojima živi i razvija se.

Polaskom djeteta u školu roditelji dobivaju feedback o odgoju svog djeteta. Dijete ulazi u niz drukčijih sistema u kojima mora samo izboriti svoje pozicije i izgraditi određeni identitet učenika. To nije nimalo jednostavan zadatak. Način integriranja u sistem škole je vrlo značajan za naredni razvoj djeteta.

Elliot i Voss (1974) su utvrdili da je vjerojatnost delinkventnog ponašanja veća kod mladih koji su frustrirani zbog neostvarenih ambicija u obrazovanju, nego kod onih koji su postigli svoj obrazovni cilj. Ovdje se postavlja pitanje kolika je diskrepanca između društveno određenog obrazovnog cilja i mogućnosti učenika da upravo taj cilj ostvari i uolikoj se mjeri ciljevi društva podudaraju s ciljem i mogućnošću pojedinog učenika. Osnovna značajka demokratskog društva je pružanje slobode izbora i opredjeljenja, slobode vrednovanja. U takvom društvu je poželjna kreativna i aktivna ličnost,

* Ovaj rad je dio projektnog zadatka istraživanja "Evaluacija modela tretmana osoba s poremećajima u ponašanju" (glavni istraživač dr. Milko Mejovšek), koje financira Ministarstvo znanosti, tehnologije i informatike, a realizira ga Fakultet za defektologiju - Odsjek za socijalnu pedagogiju - Sveučilišta u Zagrebu.

¹ Vjerojatno termin "poremećaj u ponašanju" ovdje nije prikladan jer se ne radi o fiksiranom ponašanju nego o teškoćama, no radi lakšeg razumijevanja koristit ćemo se tim terminom.